

Roskilde 80 – Traditionen tro

Landets musikliv har i de senere somre i stigende grad stået i festivalernes tegn; fra kvindefestivalen i maj til Tønder-festivalen sidst i august. En veteran blandt festivalerne er Roskildefestivalen – i år afholdt for 10. gang. I den anledning bad vi kollektivet »Annas logi« – bosiddende i Århus – om en stemningsrapport. – *redaktionen.*

Når sommeren nærmer sig, begynder folk hjemme i deres kollektiver og små kvistværrelser at kigge ud fra deres skjul. Det er Roskilde der trækker – igen i år. Folk styrter op og ned af trapperne, vasker tøj, pakker køleskabet sammen, får de sidste forsalsbilletter der trods alt er lidt billigere. Teltene bliver lappet sammen. Så bliver flippertojet fundet frem igen, der året igennem er blevet skubbet lidt længere tilbage i skabet. Andre syr specielle bukser til lejligheden. De sidste topskud fra sidste års høst blir nuldret med en pertentlighed der ikke har nogen sammenligning. Man begynder at holde ørene stive – »skal Marie med i år? Satans. Nå, der er nok så mange at vi alligevel ikke støder på hinanden«. Nogle kliker åbner sig lidt op og spørger hid og did. Jo flere jo bedre. Andre har nok i sig selv og klapper i som østers.

Så begynder forventningerne for alvor at stige. Programmet for festivallen bliver lavet om i en uendelighed, og man følger med så godt det nu kan lade sig gøre. Veteranerne fortæller vidt og bredt om hvordan det plejer at være, mens de pryder handledene med armbånd fra de tidligere års festivaler.

Selvfolgelig var vi nær kommet for sent til bussen da vores kollektiv drog afsted fredag morgen. Der var åbenbart flere end os der havde fået den gode idé at tage med den tidlige færge for at komme i rimelig tid. Der blev organiseret gruppebilletter i den helt store stil, og der var allerede en mægtig god stemning over at vi var så mange. Og selvom togene var så proppede at folk sad overalt og trådte på hinandens jakker og tær og ben, var det stadigt vigtigere at vi var så mange spændte og glade, end at der var for lidt plads. Det var som at være med i en kæmpe stjernedemonstration. Men allerede ved Roskilde bane-gård begyndte det at gå galt. Hver lille gruppe folk skulle hyre en vogn, og al solidaritet forsvandt øjeblikkelig. Jeg hader når folk ikke har køkultur. Det hjalp lidt på humøret da vi selv fik fat i en taxa, og at køen ind til festivalen ikke var enorm. Efter at være blevet lukket ind i dette indtryksbombardement,

gik vi tavse blandt tusinder ned til teltpladsen, stillede vores telte op med angst for kontrollen, istedet for brandfaren, og faldt i søvn mens regnen væltede ned over festivalen.

Myrer i modvind

Festivalpladsen er en helt »lille« by i sig selv, hvor 45000 mennesker skal leve i tre dage med alt hvad det indebærer. De 28 campingområder, hvor folk bor, dominerer selvfølgelig helt vildt. En myretue hvor man roder rundt på vej til og fra teltene, og med en af verdens højeste befolkningstætheder. 10 toilet-huse – 4500 pr. stk., hvor køerne snor sig livligt ud fra. For hvert år forbedres sanitetsforholdene, men aldrig nok til at dække den øgede tilstrømning. Der er madtelte, ishuse, polse-vogne, førstehjælpsbus, garderobe og meget andet. De fleste steder med konstante køer. I filmteltet kan man se en lystig blanding af film med gøg og gøgke, solvogner, Fassbinder osv. Et virkelig hyggeligt sted med god stemning, tørvejr og varme. Der er cirkustelt med børneteater, gøgl og jazzmusik, og hos guds børn kan man få et gratis måltid mad og et ord med på vejen. Mor Milles æbleskiver og african-sandwich var der selvfølgelig også, sammen med de private boder med chillum-mer, vandpiber, lædersmykker, øreringe og som det sidste nye skud på stammen: badges. De private boder var af mere eksotisk karakter end festivalens egne, der solgte mere almindelige varer som mælk, smør, brød, frisko is og bajere. Alt til høje priser og med frivillig, ulønnet arbejdskraft – det er sikkert herfra en væsentlig del af overskuddet stammer.

Som noget helt nyt var der i år arrangeret en »alternativby«, med telte fra forskellige bevægelser af politisk og udenomsparlamentarisk karakter. OOA, NOAH, Mellemfolkeligt samvirke, Bris og mange andre. Der kunne man så hygge sig med en kop te, se lysbilleder, læse pjecer eller snakke med repræsentanterne fra bevægelserne. Specielt folkebevægelsen mod hårde stoffer manifesterede sig kraftigt. Deres kæmpestore

transparent nærmest lyste ud over hele festivalpladsen. Vi har på fornemmelsen, at deres tilstedeværelse var en væsentlig grund til at festivalen ikke var så åbenlys »syret« som den plejer at være. Som de selv sagde: »Vi vil afsløre dødens købmænd hvis de kommer på festivalen, For en stoffri festival! Vær stærk. støt folkebevægelsen!«

I øvrigt havde vi ikke indtrykket af, at alternativbyen var særlig godt besøgt. Dette hænger sandsynligvis sammen med at folk er for festfixerede, til at være åbne for politisk oplysning, samtidig med at man iøvrigt hele tiden bliver bombarderet med tusindvis af indtryk. Initiativet er godt – et sted hvor man bor så mange mennesker samlet, men det er for svært at trænge igennem i en festivalsituation.

Musikken der blev borte med blæsten

Den store scene (canopyscenen) står som et monument over hele foretagnet. I den anden ende, rytmescenen og folkscenen som i år var gjort extra store, med fyldte til randen alligevel. Musikoplevelsen var desværre blevet noget devalueret i forhold til de forrige år, især p.gr.a. den helt enorme folkemængde. Til trods for at der var et rigt udvalg af gode grupper, var det svært at løsrive sig fra de mange irritationsmomenter man hele tiden blev konfronteret med. På den store udendørs scene var det dårlige vejr tillige en væsentlig hindring for den umiddelbare musikoplevelse. Folk stod i mudder til anklerne, og skønt den tætte fysiske kontakt mellem publikum, som normalt osse betyder samhørighed på et eller andet plan, kan man ikke sige at det var tilfældet her.

Alligevel var begejstringen stor, da Joan Armatrading, efter den obligatoriske times forsinkelse, trådte ind på scenen. Som Informations anmelder osse skriver, er det fantastisk så tålmodigt et rockpublikum er – i stedet for at kaste rådne tomater efter »stjernen«, jubler de og glemmer straks alle trængslerne. Man kan ikke lade være med at tro, at disse »forsinkelser« er planlagte med fuld overlæg, for at stimulere interessen, og det virker jo osse hver gang.

Da hun så endelig kom, var det lidt slapt i det. Det virkede ikke som om hun eller bandet var særlig engageret i det der foregik. Måske er det heller ikke så let en situation for musikerne at stå og »gi' den« når man alligevel ikke rigtig kan se og høre det publikum, man spiller for.

Et andet af de store navne på festivalen var Santana. Han havde valgt at spille noget folk kendte (forventede?), og derfor fyrede han sene bedste hits fra de sidste 10 år af i hurtig

rækkefølge, og det var publikum tilsyneladende godt tilfredse med. Genkendelsens glæde og fællesskabet omkring den. Alligevel kan man nu nok sætte spørgsmålstegn ved, at så stor og dyr en gruppe kommer og lurer gamle numre af; økonomisk på bekostning af de mindre kendte og billigere grupper. I det mindste kan man dog forlange lidt nyskabelse i arrangementerne; men okay trods regnvejret var Santana dog en publikumssucces.

Kendetegnende for de store udenlandske grupper var dog, at de ikke formåede at nå ret langt ud over scenen. Ganske vist var scenen blevet hævet 1 meter i forhold til sidste år, og hegnet foran flyttet, netop for at fremme en bedre kontakt mellem musikere og publikum, men det mærker man jo ikke så meget til når man står ½ km. væk. Nogle gange havde både syns- og høreindtrykket karakter af, at det var en film man så, (her kan man selvfølgelig heller ikke se helt bort fra canabissens virkning) bortset fra at man er hér, ikke ville være generet af de mange høje hoveder foran én. Dog kan man jo heller ikke ligefrem påstå, at det er en let opgave for musikerne, at kommunikere med så mange tusinde mennesker på en gang. Der skal meget til for at komme helt op på mærkerne, hvis man skal glemme alt om at man skal tisse, fryser osv. Hér havde de danske bands selvfølgelig deres force. Det er meget lettere at forstå både musik og tekst, når man kender kulturen der ligger bag. C.V. Moto havde osse det fortrin at det, på det tidlige tidspunkt de spillede, endnu var til at bevæge sig frit omkring. De spillede god gedigen dansk rock, og vi synes de havde haft held med at lave så meget om på arrangementerne i de gode gamle numre fra C.V.'s tid som sanger, at man ikke synes det var helt tyndt. F.eks. var der brugt kor flere steder på sangen. Det er jo osse en svær opgave for Lotte Rømer at skulle leve op til publikums forventninger, når de er vant til at høre C.V. synge på sin helt specielle måde. Efter vores opfattelse lykkedes det nu meget godt. Gnags var der osse fuld tryk på, og der var gang i den – de har nu altid været gode til at få folk med, og det er altid lækkert at opleve.

I rytmeteltet var det lidt lettere at fornemme en god kontakt mellem folk. Rent fysisk blev regnen og kulden jo holdt ude, men derforuden var det et mindre sted end den store scene, omend som regel proppet til randen med mennesker. Nogle gange var der en virkelig god stemning, som f.eks. da »Anne Linnet Band« fredag nat stod på scenen. Hele teltet gængede og musikglæden oppe fra scenen forplantede sig til publikum og tilbage til scenen igen. Det var de fleste numre fra Anne Lin-

nets nyligt udkomne plade »You're crazy«, plus lidt nyt, så folk kendte musikken og kunne synge med – og være sammen om det!

Bandet var i det hele taget godt sammenspillet, men man kan måske kritisere den noget poppede sceneoptræden. Især under præsentationen af musikerne, hvor der blev gjort meget ud af de store armsving. Publikum var ikke desto mindre meget begejstrede, os selv inclusive over disse »attituder« – (det er jo ikke altid ideologien stemmer overens med praxis). Den fede stemning var da heller ikke forsvundet, da vi tidlig lørdag morgen, smånynnende og fyldte af musik, forlod rytmeteltet. Det var lækkert at mærke den gamle »Roskilde-stemning« ikke helt var roget sig en tur.

Et andet dansk band som gjorde sig gældende på rytmescenen var »Eclipse« under ledelse af Thad Jones. Vi havde egentlig forestillet os en lille indforstået lytterskare til dette arrangement, men her var osse fuldt hus. Interessen for det mere jazzede er åbenbart for opadgående, hvad der måske ikke er noget at sige til. Thad Jones er osse i besiddelse af en enorm musikalitet og vitalitet som næsten ikke kan undgå at gøre publikum lydhøre. Det som gør bigbandmusik spændende er bl.a. de mange klangmuligheder, som kun kommer til udtryk, hvis der bliver spillet præcist og dynamisk, og det behersker Eclipse. Især vil jeg fremhæve altsaxofonisten Ole Thøgers lavede en helt fænomenal solo uden akkompagnement.

Folketeltet adskiller sig væsentligt fra både rytmeteltet og den store scene. De bands som spiller er som regel ikke så store og heller ikke så kendte. Tilstømningen er da heller ikke så stor som de andre steder. Der er opstillet borde og bænke, og der er en helt anderledes stemning dér, og osse meget bedre mulighed for kontakt med dem der spiller. Bl.a. opnåede kvindebandet »Dannerrock« at skabe en sådan god stemning med publikum. Noget af den samme stemning var forøvrigt at finde i det lille jazztelt.

Hvad fik vi så ud af det?

Oplevelserne er selvfølgelig meget afhængig af hvem man er derved sammen med og hvad for nogle gode og dårlige episoder man ryger ind i. Vi var fem afsted sammen, og det var for mange. Aftaler om hvem der er hvor og hvornår og tilbage igen; og så moder man lige én man vil snakke med, mens de andre pænt må stå og vente. To-tre stykker er vist mere passende hvis man skal følges ad. Ellers kan man gå alene og være anonym på en anden befriende måde end hvis man går alene på

Vestergade 58. Det er lækkert – at ku drukne i mængden, fri for alverdens krav om hvad man skal sige, gøre og være. Bare gå rundt og kigge, droppe ind og få en kop kaffe, snakke med nogen af dem der står i boderne. Det er osse befriende og flippe fedt sammen med de andre. Over musikken eller hinanden eller dem der går forbi (måske falder der et smil af) eller hvad man nu kan flippe over i en combi skævert og brandert.

Men det var det sædvanlige festivalvejr, som altid kommer som en forsinket april med alt for meget regn og efterfølgende plore og alt for lidt sol. Der var de sædvanlige festival-koer foran Indgangen (op til fem timers ventetid) og lokummerne, hvor vi hurtigt vænnede os til at planlægge vores afføring og tilfore hegnene endnu mere væde) osse selv om man er pige og må fortrænge brændenælderne i blufærdighedens navn. Og der var den sædvanlige trængsel for at komme til at se og høre musikken, evt. at få en siddeplads i rytmeteltet; kors hvor alle de mennesker skulle ud og ind og forbi og lidt længere frem. Skub og puf. Der var ikke meget ro til at høre musikken. Der var simpelthen ALT for mange mennesker, hvilket nok var den største fejl ved festivalen. For Helvede! at være skæv og få klaustrofobi med folk klinet op af én til alle sider. Og man aner ikke engang hvem det er. Hvilket iøvrigt er totalt uinteressant, undtagen hvis det er en af de få rockere, (der godt nok ikke gjorde særlig mange katte fortræd, men det ku vi jo først vide bagefter). De havde lavet en udmærket aftale med politiet om at ringe, hvis der blev optræk til bandekampe.

Hvor gik de gode gamle flippere hen da de gik ud? Det var i hvert tilfælde ikke til Roskilde. Eller osse har de osse fået blå cowboybukser og hurtige sko. Vi, efterslægten af de gamle flippere, var blandt de få, der rendte rundt i farvede velourjakker og langt hår (og blå bukser og hurtige sko). Det var stort set kun punkerne, der rigtigt demonstrerede deres foragt for det etablerede samfund ved deres udklædning. Ellers virkede det som én grå masse, der helt passivt forsøgte at følge med i hvad der foregik på scenen. Ingen konstruktivitet, ingen provokationer, ingen kanter, kun et trofast publikum, der kommer fordi programmet byder på en masse fed musik og fordi det nu engang *er* en tradition.

Måske er det sundt bare at få en masse i hovedet uden at nogen kræver noget bagefter, men der var noget der ikke stemte da vi fandt ud af, at vi blev mere og mere asociale som dagene gik. Hvis vi ville høre musikken – nå ja – så måtte vi jo lidt længere frem i trængslen. Hvis vi ville derfra – nå ja – det gjaldt om at få fat på en Taxa lidt hurtigt. Fællesskabsfølelsen

fra afrejsen blev for os Århusianere først genetableret da vi tog hjem igen. Festivalen var overstået og vi var glade ved tanken om vores bløde madrasser, om freden og roen og den gode lyd der strømmer ud af anlæget hjemme i stuen. Her ku vi igen finde sammen med tilfældige folk, der osse var kommet til at smide returbilletten væk.

For os at se har Roskilde-festivalen fjernet sig meget fra den store fællesskabsoplevelse det var de første år. Nu er det snarere et sted hvor man flipper med de medbragte venner. I »gamle dage«, hvor festivalen var langt mere overskuelig, var det ligesom man bedre kunne komme i kontakt med hinanden, opleve musikken sammen, og flippe sammen med andre på en god måde. Man irriterede ikke hinanden fordi der ikke var så mange for mange som nu, Selv lokumskørerne kunne være en social oplevelse, i modsætning til nu, hvor man føler sig i en ydmygende situation indtil man er færdig, og går derfra med en følelse af frihed og merværd end de der stadig står i kø, og skal stå længe endnu.

Festivalen har osse mistet en del af sin funktion som manifestation af ungdomsoprøret. »Dengang« tog man meget derover for at hente inspiration, opleve glæden ved at være sammen med andre, som deltog i det samme oprør, og høre den musik,

der repræsenterede oprøret. Og musikken har mistet sin status som udtryksmiddel for ungdomsoprøret, selv når festivalen hvert år henter et af de store navne frem fra dengang. Musikudbudet er blevet mere bredt og henvender sig dermed til mange forskellige grupperinger; punk for punks, nostalgisk rock med rod i 60'erne for os levn, og jazz for de nye jazz-freaks. Af en eller anden grund var der ikke særlig meget vold i år (ikke fordi vi savnede det), hvilket osse kan være et tegn på det manglende engagement. Folk orker ikke mere at konfrontere sig med de ting, som ikke passer ind i deres livsstil, hvilket i øvrigt ville være umuligt nu, så bred som festivalen er blevet. Det var lettere i gamle dage, da var man enten flipper, og så var man *med*, eller man var rocker, og så var man *mod*. Nu passer man sig selv og sine egne cirkler og tollerer i hoved og røv.

Selve grundlaget, den alternative livsstil, har osse ændret sig. Det er kollektiver, politisk engagement, rodløshed og usikkerhed i stedet for en bred 60-er-kærlighed, og det man tager hjem til 80-ernes »samfundsmæssige forhold« med arbejdsløshed og krise og ikke »de gode gamle dage«s optimisme og udfoldelsesmuligheder, mulighed for at realisere sig selv.

Eller å er vi bløven for gammel.

Et af campingområderne med en utrolig kort lokumskø i forgrunden.